

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії,

Т. в. о. начальника

Черкаського інституту пожежної

безпеки імені Героїв Чорнобиля

Національного університету

цивільного захисту України

полковник служби

цивільного захисту

Дмитро ЛЕСЕЧКО

«30» травня 2024 року

Програма

фахового вступного випробування (екзамен в усній формі) для здобуття ступеня бакалавр за спеціальністю 263 «Цивільна безпека» (освітньо-професійна програма «Охорона праці») на базі раніше здобутих ступенів вищої освіти для вступників до Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України у 2024 році

Програму вступних випробувань розглянуто та схвалено на засіданні приймальної комісії Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України. Протокол від 30 травня 2024 року № 6.

Вступ

Програма конкурсних фахових вступних випробувань за спеціальністю 263 «Цивільна безпека» (освітньо-професійна програма «Охорона праці») призначена для кандидатів на навчання у Черкаському інституті пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України для здобуття освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 263 «Цивільна безпека» (освітньо-професійна програма «Охорона праці»).

Конкурсні фахові вступні випробування за спеціальністю 263 «Цивільна безпека» (освітньо-професійна програма «Охорона праці») проводяться у формі екзамену.

Перелік запитань

1. Наведіть основні етапи історії розвитку охорони праці у світі.
2. Наведіть основні етапи історії розвитку охорони праці в Україні.
3. Охарактеризуйте сучасний стан охорони праці в Україні.
4. Що таке виробниче середовище, якими чинниками воно визначається?
5. Що таке умови праці і що таке безпека праці?
6. Що таке нещасний випадок і що таке професійне захворювання?
7. У чому полягає різниця між небезпечними та шкідливими виробничими факторами і як вони класифікуються?
8. Що таке охорона праці? Які завдання вона вирішує і яка її структура?
9. Які завдання вирішує промислова безпека?
10. Що є базою законодавства України про охорону праці та які основні закони становлять це законодавство?
11. У чому полягають основні принципи державної політики в галузі охорони праці?
12. Що таке нормативно-правові акти з охорони праці та яким чином здійснюється їх кодування?
13. Що таке нормативні акти з охорони праці підприємства, хто і на підставі чого їх розробляє?
14. Хто, кого і за що може притягати до дисциплінарної відповідальності за порушення законодавства про охорону праці? Яке при цьому може бути покарання?
15. Хто, кого і за що може притягати до адміністративної відповідальності за порушення законодавства про охорону праці?
16. Яке покарання може настати в рамках кримінальної відповідальності за порушення законодавства про охорону праці?
17. Коли виникає матеріальна відповідальність за порушення законодавства про охорону праці?
18. У чому полягають гарантії прав на охорону праці працівників?
19. Які пільги та компенсації надають працівникам, зайнятим на роботах з важкими та шкідливими умовами праці?
20. Для яких категорій працівників передбачено додаткові гарантії охорони праці і в чому суть цих гарантій?

21. Який порядок видачі працівникам спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту?
22. Яким чином відшкодовується шкода працівнику в разі його травмування або захворювання на виробництві?
23. Як відшкодовується шкода членам сім'ї загиблого на виробництві?
24. Які органи в нашій країні здійснюють державне управління охороною праці?
25. Які додаткові функції державного управління охороною праці виконують МОЗ, ДСНС та інші організації?
26. У чому полягає суть державного нагляду за охороною праці і які органи здійснюють його?
27. У чому полягає суть громадського контролю за охороною праці і хто здійснює його?
28. Що таке СУОП, хто є її суб'єктом та об'єктом управління, які основні її функції?
29. Як здійснюють прогнозування стану охорони праці та планування роботи з охорони праці на виробництві?
30. Як здійснюють контроль за станом охорони праці?
31. У чому полягають обов'язки працедавця щодо забезпечення вимог законодавства про охорону праці?
32. Які основні обов'язки та права служби охорони праці на підприємстві?
33. У чому полягають повноваження комісії з питань охорони праці на підприємстві?
34. У чому полягають обов'язки працівників щодо виконання вимог охорони праці?
35. Як реалізується принцип безперервності навчання з охорони праці?
36. Як здійснюється навчання працівників з охорони праці в разі прийняття на роботу і під час роботи на підприємстві?
37. Що таке інструктажі з охорони праці, які існують види інструктажів, у чому призначення вступного та первинного інструктажів?
38. Коли і хто проводить повторні, позапланові та цільові інструктажі з охорони праці, яким чином їх оформляють?
39. Як розслідують нещасний випадок на виробництві без тяжкого чи смертельного наслідку з одним постраждалим?
40. Як розслідують смертельні, групові та з тяжкими наслідками нещасні випадки на виробництві?
41. Як розслідують професійні захворювання?
42. Яким чином реєструють нещасні випадки на виробництві?
43. Яким чином реєструють професійні захворювання?
44. У чому полягає призначення аналізу виробничого травматизму, які існують групи методів аналізу виробничого травматизму?
45. Що таке і як визначають коефіцієнти частоти травматизму, важкості травматизму, виробничих втрат?
46. У чому суть топографічних, монографічних, економічних та ергономічних методів аналізу травматизму?

47. Для чого і яким чином оцінюють стан умов праці на виробництві?
48. Які умови праці вважають оптимальними, а які допустимими?
49. Що таке шкідливі умови праці, як їх класифікують?
50. Що таке екстремальні умови праці, коли їх дозволяють?
51. Чи можуть заходи, спрямовані на підвищення рівня охорони праці, давати економічний ефект?
52. Що таке економічні методи управління охороною праці, на чому вони базуються?
53. Що розуміють під зовнішнім стимулюванням охорони праці і що – під внутрішнім?
54. З чого складаються витрати, пов'язані з охороною праці? Які з них вважають доцільними, які недоцільними і які частково доцільними?
55. За якими альтернативними класифікаціями можна визначати показник ефективності витрат на заходи з охорони праці?
56. Як визначають показник ефективності витрат на заходи з охорони праці за економічними показниками, обов'язковими для звітності?
57. Як визначають показник ефективності витрат на заходи з охорони праці, виходячи з основних соціально-економічних результатів?
58. Які стимулювальні заходи передбачено системою зовнішнього стимулювання?
59. Які стимулювальні заходи передбачено системою внутрішньофірмового стимулювання?
60. Хто і за рахунок яких джерел здійснює фінансування заходів на охорону праці на підприємстві?

Література

1. Закон України «Про охорону праці». Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>
2. Кодекс законів про працю України. Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
3. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я». Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
4. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку». Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39/95-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення». Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12#Text>
6. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування». Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>
7. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності». Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>

8. Перелік заходів та засобів з охорони праці, витрати на здійснення та придбання яких включаються до валових витрат. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.06.2003 р. № 994. Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994-2003-%D0%BF#Text>

9. Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці. Наказ Держнаглядохоронпраці України від 08.06.2004 р. № 151. Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0778-04#Text>

10. НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці». Наказ Державного комітету України з нагляду за охороною праці 26.01.2005 № 15. Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0231-05#Text>

11. Порядок проведення медичних оглядів працівників певних категорій. Наказ МОЗ від 21.05.2007 № 246. Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0846-07#Text>

12. Перелік робіт, де є потреба у професійному доборі. Наказ МОЗ та Держнаглядохоронпраці від 23.09.1994 № 263/121. Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0018-95#Text>

13. Порядок проведення попередніх, періодичних та позачергових психіатричних оглядів, у тому числі на предмет вживання психоактивних речовин. Наказ МОЗ України від 18.04.2022 № 651. Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0648-22#Text>

14. Перелік необхідних обстежень лікарів-спеціалістів, видів клінічних, лабораторних та інших досліджень, що необхідні для проведення обов'язкових медичних оглядів, та періодичність їх проведення. Наказ МОЗ від 23.07.2002 № 280. Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0640-02#Text>

15. Класифікатор розподілу травм за ступенем тяжкості. Наказ МОЗ України від 04.07.2007 N 370. Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0902-07#Text>

16. Перелік професійних захворювань. Постанова КМУ від 8 листопада 2000 р. № 1662. Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1662-2000-%D0%BF#Text>

17. Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 08.04.2014 № 248. Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0472-14#Text>

18. Порядком проведення атестації робочих місць за умовами праці. Постанова Кабінету Міністрів України від 1 серпня 1992 р. N 442. Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/442-92-%D0%BF>

19. Методичні рекомендації для проведення атестації робочих місць за умовами праці. Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0041205-92#Text>

20. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 № 337 «Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних

захворювань та аварій на виробництві». Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-%D0%BF#Text>

21. Положення про розробку інструкцій з охорони праці. Наказ Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998 р. №9. Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0226-98#Text>

22. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці: Підручник. 5-е видання / За ред. М.П. Гандзюка – К.: Каравела, 2010. - 348 с.

23. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці. – К.: Каравела, 2011. – 408 с.

24. Батлук В.А., Білінський Б.О., Ковалишин В.В., Мірус О.Л. Основи охорони праці в підрозділах МНС України. Навчальний посібник. – Львів: ЛДУБЖД, 2011. – 504 с.

25. Безпека і здоров'я на роботі у воєнний та післявоєнний час. Досвід України в умовах російської агресії. Режим доступу - https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---sro-budapest/documents/genericdocument/wcms_856143.pdf

Критерії оцінювання рівня професійних знань, умінь і навичок вступників

Оцінювання проводиться за двохсотбальною шкалою (від 100 до 200) і вносяться до Єдиної державної електронної бази з питань освіти. Вступники, знання яких оцінено нижче ніж 100 балів, до подальшої участі в конкурсі не допускаються. Оцінка за результатами фахового вступного випробування визначається як сума балів за кожне завдання і може становити:

Оцінка «відмінно» (181 – 200 балів) виставляється, якщо вступник при відповіді на питання виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання матеріалу, який виноситься на контроль, уміння вільно самостійно аналізувати, узагальнювати і виконувати завдання, передбачені даною програмою, повністю, логічно і послідовно розкрив суть поставлених питань, не допускаючи помилок.

Оцінка «добре» (151 – 180 балів) виставляється за умови дотримання таких вимог: вступник при відповіді на питання виявив повне знання матеріалу, який виноситься на контроль, успішно виконав завдання. Вміє правильно використовувати теоретичні положення для виконання поставленої задачі, але допускає несуттєві помилки, що не впливають на загальну правильність відповіді.

Оцінка «задовільно» (100 – 151 бал) виставляється в тому разі, коли вступник при відповіді на питання виявив знання основного матеріалу в об'ємі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, здатність упоратись з виконанням завдань, передбачених даною програмою. Разом із тим, не знає окремих положень, допускає неточності у відповіді,

формулювання. Має певні труднощі при відповіді на додаткові уточнюючі питання.

Оцінка «незадовільно» (0 – 99 бали) виставляється в разі, коли Вступник при відповіді на питання виявив серйозні недоліки в знанні основного матеріалу, передбаченого даною програмою, допускає суттєві помилки і неточності. Не вміє логічно і послідовно сформулювати відповіді на поставлені завдання. Має суттєві труднощі при відповіді на додаткові уточнюючі питання.

Голова фахової атестаційної комісії
доктор технічних наук, професор

Тетяна КОСТЕНКО

«30» травня 2024 року